

Sarajevo, 13.12.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
06.12.2021. – 10.12.2021.

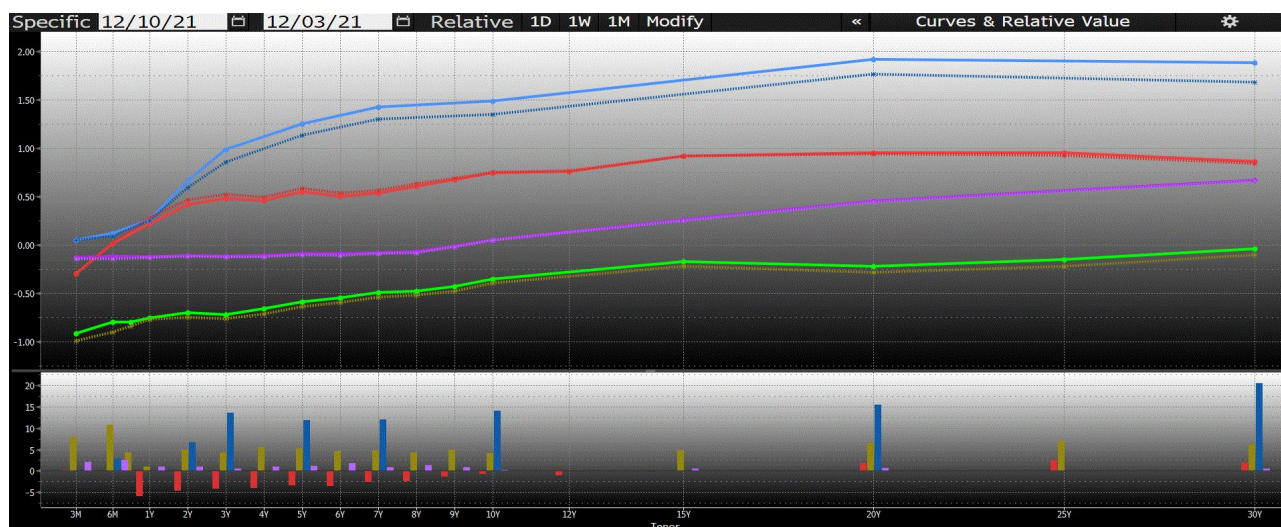
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	3.12.21		10.12.21		3.12.21		10.12.21		3.12.21		10.12.21		3.12.21		10.12.21	
2 godine	-0,74	-	-0,69	↗	0,59	-	0,65	↗	0,48	-	0,43	↘	-0,11	-	-0,10	↗
5 godina	-0,63	-	-0,58	↗	1,13	-	1,25	↗	0,59	-	0,55	↘	-0,10	-	-0,09	↗
10 godina	-0,39	-	-0,35	↗	1,34	-	1,48	↗	0,75	-	0,74	↘	0,05	-	0,06	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	3.12.21		10.12.21	
3 mjeseca	-0,969	-	-0,880	↗
6 mjeseci	-0,901	-	-0,793	↗
1 godina	-0,754	-	-0,739	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 10.12.2021. godine (pune linije) i 03.12.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica sigurnijih članica eurozone su povećani u prošloj sedmici, pri čemu je rast prinosa njemačkih obveznica iznosio između 4 i 5 baznih poena. Prinosi italijanskih obveznica kraćih dospelja su smanjeni za oko 3 bazna poena, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 5 baznih poena. Kao i prethodnih nekoliko sedmica i prošla sedmica je bila obilježena volatilnim kretanjima prinosa, najviše pod uticajem oprečnih informacija vezano za pitanje potencijalnih negativnih efekata novog soja virusa omikron na zdravstvo i na ekonomske aktivnosti. Najveći rast prinosa je zabilježen u srijedu kada su rezultati ranih istraživanja Pfizer i BioNTech pokazali da bi treća doza vakcine protiv Covid19 trebalo da neutralizuje ovaj soj virusa. Ipak, već u četvrtak je zabilježena određena korekcija prinosa naniže, nakon što se pojavila nepotvrđena vijest da ECB razmatra da li samo da izvrši određena prilagođavanja mehanizma reinvestiranja sredstava od PEPP programa kako bi se pomoglo članicama da prevaziđu

buduće turbulencije na tržištu. Takođe, Reuters je objavio da će ECB raspravljati o privremenom povećanju redovnog programa kupovina obveznica (APP) sa određenim ograničenjima vezano za pitanje veličine i vremena na koje će se ove promjene odnositi.

Kreatori monetarne politike su tokom protekle sedmice, a uoči ovosedmične sjednice UV ECB, ukazivali na potrebu određenog nivoa fleksibilnosti u donošenju budućih odluka, ali i da bi se PEPP mogao okončati u martu 2022. godine, u skladu sa ranijim planom. Član IV ECB Schnabel je izjavila da bi odgovaranje na uska grla putem preranog povećanja kamatnih stopa bilo rizično po zaustavljanje ekonomskog oporavka, a zbog dužeg vremena potrebnog za transmisiju te politike, doprinijelo bi silaznim pritiscima na inflaciju u vrijeme kada bi šokovi vjerovatno već počeli da blijede. U zaključnom saopštenju MMF-a za 2021. godinu je navedeno da bi zbog dinamike osnovne inflacije, za koju se u baznom scenariju očekuje da ostane slaba u srednjem roku, ECB trebalo da zanemari tranzitorne inflatorne pritiske i da zadrži visoko prilagodljivu monetarnu politiku.

Supervizor ECB-a Enria je izjavio da se banke u eurozoni suočavaju sa rastućim kreditnim rizikom kako dolazi do povlačenja mjera podrške uvedenih zbog pandemije, čak i ako su prvobitna očekivanja o problemima bila isuviše pesimistična. Dodao je da nekoliko ranih indikatora ukazuje na mogući pad kvaliteta aktive u budućnosti.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP – EZ (kvartalno) final. III kvartal	2,2%	2,2%	2,2%
2.	Zaposlenost – EZ (kvartalno) final. III kvartal	0,9%	0,9%	0,8%
3.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ DEC	12,5	13,5	18,3
4.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka DEC	25,4	29,9	31,7
5.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G) OKT	5,5%	-1,0%	10,3%
6.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G) OKT	-2,9%	-0,6%	-0,4%
7.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G) OKT	-	3,3%	4,8%
8.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G) OKT	-	5,5%	6,7%
9.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G) OKT	0,9%	-0,9%	0,4%
10.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G) OKT	3,3%	2,0%	4,5%
11.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G) OKT	-	17,2%	13,8%
12.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G) OKT	-	9,9%	10,9%
13.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR) OKT	14,3	12,8	16,0
14.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR) OKT	-6,90	-7,51	-6,94
15.	Maloprodaja – Italija (G/G) OKT	4,0%	3,7%	5,4%
16.	Ukupan broj zaposlenih – Francuska (kvartalno) III kvartal	0,5%	0,4%	1,2%
17.	Stopa inflacije – Njemačka (final.) NOV	6,0%	6,0%	4,6%
18.	Stopa inflacije – Holandija NOV	-	5,9%	3,7%
19.	Stopa inflacije – Irska NOV	-	5,4%	5,1%
20.	GDP – Grčka (kvartalno) III kvartal	0,9%	2,7%	2,1%

SAD

Stopa inflacije u SAD se dodatno povećala u novembru usljed snažnog rasta cijena hrane i niza drugih dobara, što je dovelo do najvećeg godišnjeg povećanja u posljednjih više od 39 godina. Izvještaj Ministarstva rada objavljen u petak je tokom ovog mjeseca pratio niz podataka koji su ukazali na snažno zaoštravanje na tržištu rada. **Stopa inflacije je u novembru na godišnjem nivou povećana sa 6,2% na 6,8%, u skladu sa očekivanjima.** Visoka stopa inflacija bi se mogla zadržati i do 2022. godine, imajući u vidu da uska grla snabdijevanja pokazuju tek povremena poboljšanja i da kompanije povećavaju plate jer se suočavaju sa deficitom radnika.

Američki i evropski saveznici razmatraju uvođenje sankcija najvećim ruskim bankama i ukidanje mogućnosti ovoj zemlji da konvertuje rublje u dolare i druge valute, ukoliko predsjednik Putin izvrši invaziju na Ukrajinu. Predsjednik Biden je upozorio ruskog predsjednika Putina tokom video konferencije da bi invazija na Ukrajinu rezultirala ostrim ekonomskim sankcijama od strane SAD i nekoliko evropskih saveznica. S druge strane, predsjednik Putin je izjavio da NATO jača svoj vojni potencijal u blizini ruskih

granica i čini velike pokušaje da osvoji ukrajinsku teritoriju. Takođe, zvaničnici američke Vlade će bojkotovati Zimske olimpijske igre u Peking u koje se održavaju u februaru jer smatraju da Kina krši ljudska prava.

Ministrica finansija Yellen je izjavila da je moguće da će politike koje će se smatrati protekcionističkim biti neophodne u cilju stvaranja odgovarajućih podsticaja za domaću proizvodnju, ali je i dodala da SAD sigurno žele da sarađuju i sa drugim zemljama, sa svojim saveznicima i partnerima, kako bi riješili probleme u lancima snabdijevanja na kolektivnoj osnovi.

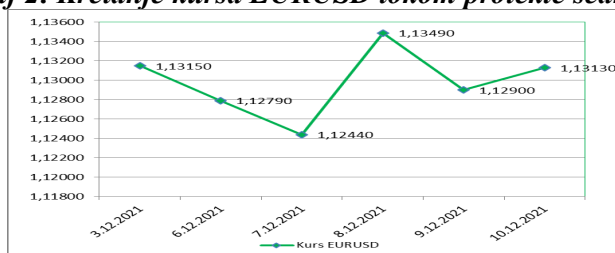
Pojedini analitičari su izjavili da očekuju da će Fed na narednom sastanku koji se završava 15. decembra usvojiti udvostručenje tempa sužavanja kupovina obveznica, čime će mjesečno smanjenje iznositi 20 milijardi USD državnih obveznica i 10 milijardi USD MBS-a, dok drugi smatraju da će se ubrzati tempo smanjenja kupovina za 30 milijardi USD mjesečno, počevši od sredine januara. FOMC je na posljednjem sastanku u novembru najavio tempo sužavanja kupovina obveznica od 15 milijardi USD mjesečno počevši od sredine januara. Nakon sastanka FOMC-a će biti prezentovan i grafički prikaz projekcija kamatnih stopa, što će pružiti jasnu sliku o tome kako učesnici FOMC-a vide put monetarne politike.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Nefarmerska proizvodnja F III kvartal	-4,9%	-5,2%	2,4%
2.	Trgovinski bilans (u milijardama USD) OKT	-66,8	67,1	81,4
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 3. dec	-	2,0%	-7,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 4. dec	220.000	184.000	227.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 27. nov	1.910.000	1.992.000	1.954.000
6.	Indeks raspoloženje potrošača 5. dec	-	51,0	51,0
7.	Veleprodajne zalihe (M/M) F OKT	2,2%	2,3%	1,4%
8.	Stopa inflacije (G/G) NOV	6,8%	6,8%	6,2%
9.	Stopa temeljne inflacije (G/G) NOV	4,9%	4,9%	4,6%
10.	Indeks raspoloženja potrošača Un. iz Mičigena P DEC	68,0	70,4	67,4

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1315 na nivo od 1,1313.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Zamjenik guvernera BoE Broadbent je izjavio da će agregatna stopa inflacije vjerovatno dodatno rasti u narednih nekoliko mjeseci, te da postoji mogućnost da će „lako premašiti“ 5%, kada regulator Ofgem u aprilu bude prilagođavao ograničenje gornje granice maloprodajnih cijena energije.

Konfederacija britanske industrije je smanjila prognoze ekonomskog rasta na 6,9% u 2021. godini i 5,1% u 2022. godini sa prethodnih procjena od 8,2% i 6,1%, respektivno. Smanjene prognoze uglavnom su posljedica slabijeg rasta od posljednjih prognoza u junu, a problemi u lancima snabdijevanja, koji su usporili oporavak od prošlogodišnjeg smanjenja zbog pandemije, vjerovatno će se okončati sredinom 2022. godine.

Hipotekarni kreditor u Velikoj Britaniji, Halifax, smatra da bi pojačana tražnja za nekretninama, koju je okarakterisao kao „trka za prostorom“ ubrzo mogla početi da slabi. S obzirom na to da su tokom pandemije zaposleni imali više slobodnog vremena, kako u smislu godišnjeg odmora tako i u pogledu rada od kuće, tražnja za nekretninama na selu ili van grada je povećana. Ipak, čini se da posljednji podaci

daju signale da ovaj trend postepeno blijedi. Rast cijena stanova sada je nadmašio rast cijena kuća, koji je bio veoma izražen tokom perioda kada je ekonomija bila zatvorena. Tokom novembra cijene stanova su povećane za 10,8% u odnosu na godinu ranije, dok su cijene kuća bilježile rast od 6,6%, takođe na godišnjem nivou.

Poslodavci u Velikoj Britaniji su povećali početne plate na rekordan nivo početkom novembra pod uticajem nedostatka radnika. Izvještaji Konfederacije za zapošljavanje i KPMG su pokazali da se kompanije ponovo bore sa popunjavanjem radnih mjesta, te su bile prinuđene da povećaju zarade kako bi bile konkurentne i kako bi privukle zaposlene. Sve složenije stanje na tržištu rada sada je alarm i za BoE koja će naredne sedmice održati sastanak na kojem će se raspravljati o odlukama monetarne politike.

Ekonomija Velike Britanije je tokom oktobra bilježila veoma blagi rast, čak i prije nego se pojavio omikron virus, što je umanjilo očekivanja da će BoE na sastanku koji se održava ove sedmice donijeti odluku o povećanju referentne kamatne stope, prvi put od kada je pandemija intenzivirana.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI građevinski sektor	NOV	54,2	55,5	54,6
2.	GDP (M/M)	OKT	0,4%	0,1%	0,6%
3.	GDP (Q/Q)	OKT	1,0%	0,9%	1,3%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	OKT	2,2%	1,4%	2,9%
5.	Prerađivački sektor (G/G)	OKT	1,6%	1,3%	2,8%
6.	Građevinski sektor (G/G)	OKT	5,4%	3,3%	7,2%
7.	Uslužni sektor (M/M)	OKT	0,4%	0,4%	0,7%
8.	Trgovinski bilans (u mlrd GBP)	OKT	-14,400	-13,934	-14,736

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,85490 na nivo od 0,85285, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3236 na nivo od 1,3273.

JAPAN

Na dvodnevnom sastanku BoJ koji se završava 17. decembra, BoJ je spremna da zadrži ultrastimulativnu monetarnu politiku, ali će raspravljati o tome da li će produžiti hitne programe za ublažavanje pandemije nakon trenutnog roka u martu 2022. godine. Izvori koji su upoznati sa stavom BoJ su prenijeli da iako tek detalji treba da budu finalizirani, odbor BoJ je usmjeren ka smanjenju kupovina korporativnih obveznica i komercijalnih zapisa, s obzirom na značajna poboljšanja uslova finansiranja velikih firmi. Drugi program finansiranja namijenjen manjim firmama takođe bi se mogao smanjiti, iako bi se jedan dio mogao produžiti i nakon marta, kako bi se nastavila podrška maloprodaji koja se i dalje bori sa slabom potrošnjom. Odluka bi mogla biti odgođena do januara, ukoliko širenje novog soja omikron poveća neizvjesnost u vezi sa krhkim oporavkom ekonomije.

Vlada Japana razmišlja o poboljšanju prognoza ekonomskog rasta za fiskalnu 2022. godinu, uzimajući u obzir efekte rekordnog paketa podsticaja od 490 milijardi USD, objavila je televizija NHK. NHK je izvijestila da je u prikazu za sredinu godine, u julu, Vlada projektovala rast realnog GDP-a od oko 2,2% za fiskalnu godinu koja počinje u aprilu 2022. godine. Sa potrošačkim paketom, koji ima za cilj da pomogne preduzećima i domaćinstvima da prebrode štete nanijete tokom pandemije Covid19, sada se procjenjuje da će realni GDP od ove do sljedeće fiskalne godine iznositi oko 5,6%. Ministar finansija Japana Suzuki je izjavio da će se držati vladinog cilja kako bi postigli primarni budžetski suficit do fiskalne 2025. godine.

Reuters je objavio da će Vlada prema konačnom nacrtu plana za narednu fiskalnu godinu „sveobuhvatno razmotriti“ poreske reforme na kapitalnu dobit i razmotriti načine kako se izboriti protiv izbjegavanja plaćanja poreza u trgovanju finansijskim derivatima, ali nije prikazao detalje tog nacrta.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	OKT	0,4%	0,2%	0,2%
2.	Potrošnja domaćinstva (G/G)	OKT	-0,5%	-0,6%	-1,9%
3.	Vodeći indeks P	OKT	102,8	102,1	100,2
4.	Koicidirajući indeks P	OKT	89,9	89,9	88,7
5.	Tekući račun (u milijardama JPY)	OKT	1.274,9	1.180,1	1.033,7
6.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	OKT	128,8	166,7	-229,9
7.	GDP (Q/Q) F	III kvartal	-3,1%	-3,6%	-2,0%
8.	Bankroti (G/G)	NOV	-	-10,36%	-15,86%
9.	Monetarni agregat M2 (G/G)	NOV	4,1%	4,0%	4,2%
10.	Monetarni agregat M3 (G/G)	NOV	3,7%	3,6%	3,7%
11.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	NOV	-	64,0%	81,5%
12.	Indeks veleprodajnih cijena (G/G)	NOV	8,5%	9,0%	8,3%

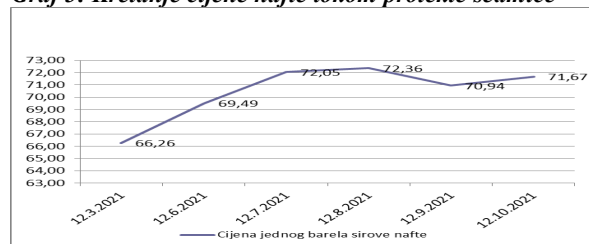
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 127,64 na nivo od 128,32. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 112,80 na nivo od 113,44.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 66,26 USD (58,56 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je imala uglavnom rastuću tendenciju, nakon što su strahovi zbog novog soja virusa Covid19 ublaženi. Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila dnevni rast od skoro 5%, zbog očekivanja da će novi soj omikron možda prouzrokovati blaže simptome, što je povećalo ulaganja u rizičniju imovinu. Povećanje izvoza nafte iz Irana koje je izgledalo neminovno, sada je manje vjerovatno, što je takođe dalo podršku rastu cijene nafte. Do sredine sedmice cijena je nastavila sa rastom zbog ublažavanja negativnih efekata novog soja virusa, a dijelom i zbog toga jer su pregovori oko nuklearne energije sa Iranom prekinuti, što znači kašnjenje isporuke nafte iz ove zemlje, a što se odrazilo i na rast cijene nafte. Tokom trgovanja u četvrtak, ponovo su intenzivirani strahovi oko efekata novog soja virusa, te je cijena nafte blago smanjena. Ipak, već u petak cijena je ponovo nastavila sa rastom. Objavljene su informacije da će Kina početkom naredne godine početi sa fiskalnim stimulansima, što je dodatno pojačalo očekivanja u dijelu tražnje za naftom i svakako je doprinijelo rastu cijene. Posmatrano na sedmičnom nivou, cijena nafte je povećana za 8,16%, prvi put u posljednjih sedam sedmica. Uprkos sedmičnom rastu cijene nafte, analitičari i dalje upozoravaju na veću volatilnost ovog tržišta s obzirom na to da tržište nastoji da upravlja rizicima koji dolaze zbog novog soja virusa, ali i zbog očekivanja eventualnog rasta kamatnih stopa u snažnijim ekonomijama, koji je značajnim dijelom uzrokovan i rastom cijena energenata, ali i optimizmom oko korištenja energije u narednom kvartalu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,67 USD (63,35 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.783,29 USD (1.576,04 EUR). Tokom protekle sedmice cijena zlata nije bilježila značajne promjene. Početkom sedmice cijena zlata je blago smanjena nakon što su investitori tumačili različite podatke sa tržišta rada u SAD, optimističniji stav Feda, te prijetnju omikron soja globalnom rastu. Narednog dana cijena je blago povećana pod uticajem fokusa investitora na podatke o inflaciji u SAD koji su trebali da budu objavljeni na kraju sedmice. Podaci o inflaciji mogu uticati na tempo kojim će Fed povećavati kamatne stope. U narednim danima cijena je uglavnom bila pod uticajem kretanja dolara i očekivanja investitora oko podataka za inflaciju u SAD. Cijena zlata je tokom trgovanja u petak imala blagu tendenciju rasta nakon što su objavljeni podaci o inflaciji u SAD, koji su pokazali da je inflacija nastavila sa tendencijom rasta. Sada je fokus na sastanku FOMC-a koji se završava 15. decembra. Nakon što su podaci za inflaciju pokazali da je inflacija u SAD zabilježila najveći rast u posljednjih 40 godina, pojačana su očekivanja eventualnog rasta kamatnih stopa u SAD. Generalno, rast kamatnih stopa najčešće znači pad cijene zlata. Ipak, čini se da su ovog puta investitori više zabrinuti za inflaciju, te stoga nije zabilježen pad cijene zlata. Predsjednik Feda Powell je ranije signalizirao otvorenost za ublažavanje monetarnih olakšica, iako je trenutni nivo inflacije opisao tranzitornim. JPMorgan Chase & Co je pomjerio očekivanja za povećanje kamatne stope na jun sa septembra naredne godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.782,84 USD (1.575,92 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je blago smanjena za 0,03%, što je četvrta sedmica zaredom da cijena zlata ima tendenciju smanjenja.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

